

Vyučovací předmět: **ČESKÝ JAZYK A LITERATURA**

A. Charakteristika vyučovacího předmětu.

a) Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech poznávání. V tom spatřujeme hlavní specifikum výuky českého jazyka a zároveň důvod, proč tento vzdělávací obor nepodceňovat a věnovat mu maximální možnou pozornost. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko – kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí vyjadřovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích, aby volili jazykové prostředky adekvátní vzniklé situaci a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama jako nedílné součásti tohoto světa.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek:

- a) Komunikační a slohová výchova
- b) Jazyková výchova
- c) Literární výchova.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu, vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí také posuzovat jazykové prostředky textové výstavby a kompozici textu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy a žánry, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Zejména ve vyšších ročnících se však nelze spokojit s pouhým konstatováním, zda přečtený text působil na žáky pozitivně, či negativně, co se jim v daném textu líbilo, popř. nelíbilo, ale je třeba rozvíjet schopnost jejich argumentace pro podepření vyřčeného názoru. V rámci této složky vyučovacího oboru se žáci dále učí odlišit literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a v konečné fázi i případné vlastní produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Vyučovací předmět Český jazyk má časovou dotaci čtyři hodiny týdně v šestém, sedmém a devátém ročníku a pět hodin týdně v ročníku osmém. Dvě vyučovací hodiny, které jsou našemu předmětu vyhrazeny v rámci disponibilní časové dotace, využijeme pro **realizaci průřezových témat a cílů literární výchovy**. V době počítačů, internetu, videa a videoher jsou totiž pro mnohé žáky hodiny literární výchovy jedinou příležitostí, jak poznat hodnotnou literaturu, orientovat se v ní a porozumět jí. Výuka předmětu český jazyk probíhá většinou ve třídách. Základní formou realizace všech složek vyučovacího předmětu Český jazyk je vyučovací hodina, která je s ohledem na probírané učivo vhodně doplňována různými programy z oblasti audio a video, popřípadě návštěvou knihovny či divadelního představení.

Vzhledem k tomu, že jsme se na naší škole rozhodli zařadit všechna průřezová témata formou integrace do jednotlivých vyučovacích předmětů, objeví se tato témata přirozeně také ve vzdělávacím obsahu vyučovacího předmětu **Český jazyk**. Konkrétně jsou níže zařazena ve vzdělávacím obsahu našeho vyučovacího předmětu tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Mediální výchova

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení **klíčových kompetencí** tím, že vede žáka k:

- chápání českého jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání

- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciačního zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založeným na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

b) Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence	V tomto předmětu budou učitelé pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí využívat zejména tyto strategie:
Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vést žáky k samostatnému vyhledávání informací v základních jazykových, literárněvědných, literárněhistorických a literárně teoretických příručkách, jejich třídění a zpracování ➤ předkládat žákům dostatek informačních zdrojů a impulzů ➤ používat pozitivní motivaci jako jeden ze základních postupů pro vytváření trvalého zájmu o studium mateřského jazyka a literatury ➤ umožňovat žákům hodnotit výsledky svého učení a vlastní pokrok, navozovat situace pro hodnocení žáků navzájem a autokorekci chyb ➤ podporovat účast žáků ve vědomostních i interpretačních soutěžích (především Olympiáda v českém jazyce a různé úrovně recitační soutěže)
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vést žáky k aktivnímu přístupu k řešení problémů, k respektování názorů druhých, k diskuzi, k vyjádření vlastního postoje podepřeného přesvědčivou argumentací

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ při řešení jazykových rozborů nabízet žákům problémové úlohy, které mohou mít více řešení, vést výuku tak, aby žáci sami hledali různá řešení a dokázali je obhájit ➤ klást důraz na analýzu přečtených textů a kritické posouzení jejich obsahu ➤ spolu s žáky řešit problémové situace, které vznikají v hodinách českého jazyka i mimo ně ➤ ukazovat žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů ➤ zařazovat do výuky problémové a netradiční úlohy z testů (Kalibro, Scio, Cermat ...) a zadání Olympiády v českém jazyce
<p>Kompetence komunikativní</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vést žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci, naslouchání názorům jiných a obhajování názorů vlastních ➤ v hodinách českého jazyka i mimo ně směřovat žáky ke vhodné komunikaci se svými spolužáky i učiteli ➤ vést žáky k využívání všech dostupných informačních a komunikačních médií ➤ podněcovat žáky k účasti na tvorbě článků z dění ve škole na webových stránkách školy ➤ realizovat vystoupení žáků pro školu a veřejnost ➤ zejména v hodinách slohové a komunikační výchovy navozovat situace, ve kterých jsou žáci vedeni ke komunikaci s lidmi různými prostředky (ústně, písemně, telefonicky, po internetu) a upozorňovat na možná rizika při komunikaci s cizími lidmi ➤ motivovat žáky k účasti na recitačních přehlídkách ➤ zapojovat žáky do přípravy relací ve školním rozhlase (významné dny, svátky)
<p>Kompetence sociální a personální</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ při řešení problémů i posuzování standardních situací v hodinách českého jazyka používat metody kooperace i týmové spolupráce ➤ směřovat žáka ke schopnosti střídat role ve skupině, požádat o pomoc a radu, vysvětlit společných úkolů, ocenit kvalitnější postupy řešení svých spolužáků a chápat význam a efektivnost spolupráce ➤ posilovat sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj ➤ vytvářet konkrétní úkoly pro různé skupiny žáků ➤ uplatňovat individuální přístup k žákům nadaným a mimořádně nadaným (rozšiřující úkoly) i

	<p>k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami s přiznanými podpůrnými opatřeními (např. úlevy při psaní diktátů a pravopisných cvičení – žáci pouze doplňují do předtištěných textů)</p>
<p>Kompetence občanské</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podporovat účast žáků na kulturních a společenských akcích ➤ podněcovat žáky k důslednému plnění povinností ➤ vést žáky k toleranci, úctě a respektování individuálních rozdílů mezi lidmi ➤ pomocí konkrétních ukázek z literatury žákům vštěpovat zásady mezilidských vztahů a společenské normy, předkládat příklady morálního chování i nemorálního přístupu ➤ podporovat u žáků projevování pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a ocenění našich tradic ➤ respektovat věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
<p>Kompetence pracovní</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ navozovat dostatek modelových situací, které povedou žáky k ověřování svých znalostí a dovedností v praxi (např. návštěva knihovny, divadelního představení aj.) ➤ vést žáky ke zvládnutí formální i obsahové stránky při vyplňování důležitých tiskopisů, při písemné i ústní komunikaci s úřady a dalšími institucemi (např. různé druhy životopisů, vyplňování dotazníků aj.) ➤ upevňovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce, ochrany zdraví, životního prostředí, kulturních a společenských hodnot ➤ podporovat propojení poznatků z jazykové výuky s prací na počítači

B. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Komunikační a slohová výchova

Výstupy RVP ZV:

žák

- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

6. ročník

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy (MV) Průřezová témata (PT)
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sestaví větnou a heslovitou osnovu ➤ používá vhodné jazykové prostředky ➤ dodržuje časovou posloupnost ve vypravování ➤ zpracuje jednoduché vypravování na dané téma 	<p>Vypravování</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnova vypravování – větná, heslovitá • jazykové prostředky vypravování • časová posloupnost ve vypravování 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – tem. okruh: Sebepoznání a sebepojetí (já jako zdroj informací o sobě); Komunikace (monologická forma)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ sestaví osnovu popisu ➤ přehledně člení popis ➤ vysvětlí funkce popisu ➤ zpracuje popis předmětu a popis pracovního postupu 	<p>Popis</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnova popisu • funkce a druhy popisu • popis předmětu • jednoduchý popis pracovního postupu 	<p>MV: Popis pracovního postupu žáci pořizují na základě laboratorní práce z fyziky nebo přírodopisu (popř. mohou popsat postup při výrobě nějakého předmětu v pracovním vyučování)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší zprávu od komentované zprávy a komentáře ➤ vyloží funkci oznámení a jeho odlišnosti od zprávy ➤ vyhledá v tisku zprávu a oznámení ➤ zpracuje zprávu a oznámení 	<p>Jednoduché komunikační žánry</p> <ul style="list-style-type: none"> • jazykové prostředky zprávy a oznámení • obsah zprávy a oznámení • vyhledávání zpráv na dané téma v tisku • odlišnosti zprávy a oznámení 	<p>PT: Mediální výchova – tem. okruhy: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (rozlišování zpráv bulvárních a společensky významných); Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhledá klíčová slova ➤ formuluje hlavní myšlenky textu ➤ zpracuje jednoduchý výtah z odborného textu libovolné učebnice pro 6. ročník 	<p>Výtah a výpisky</p> <ul style="list-style-type: none"> • forma výpisků (heslovité, větné); důraz na jednotnost formy • funkce výpisků • jednoduchý výtah z odborného textu 	<p>MV: Výtah žáci pořizují podle svého zájmu z učebnice dějepisu, zeměpisu či přírodopisu, a to z učiva, které již bylo v tomto školním roce v rámci příslušného předmětu probráno</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší subjektivní a objektivní sdělení ➤ využije poznatky o jazyku a stylu pro dopis soukromý a úřední ➤ zpracuje osobní dopis 	<p>Dopis</p> <ul style="list-style-type: none"> • dopis soukromý – forma, jazykové prostředky • dopis úřední – forma, jazykové prostředky (věcnost, stručnost, spisovný jazyk) 	<p>VVP: formální úprava písemných materiálů, požadované náležitosti úředního dopisu</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyplní jednoduchý tiskopis v souladu s požadavky administrativního stylu 	<p>Vyplňování jednoduchých tiskopisů</p> <ul style="list-style-type: none"> • poštovní poukázky • podací lístek • příkaz k úhradě, objednávka 	<p>MV: Návaznost na učivo občanské výchovy</p>

7. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ vytvoří osnovu popisu ➤ přehledně a logicky sestaví text popisu pracovního postupu 	<p>Popis</p> <ul style="list-style-type: none"> • popis statický a dynamický • osnova popisu • jazykové prostředky popisu 	<p>MV: Výtvarná výchova – objasnění druhů výtvarných technik a využití dalších informací získaných v hodinách VV, jež</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakterizuje zvláštnosti popisu uměleckého díla ➤ zpracuje popis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • popis pracovního postupu • popis uměleckého díla (obraz – jednotlivé plány obrazu) 	<p>jsou nutné k vytvoření popisu uměleckého díla</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší charakteristiku přímou a nepřímou ➤ v textu vyhledá příklady charakteristiky přímé a nepřímé ➤ při charakteristice používá rčení a přirovnání ➤ zpracuje charakteristiku literární postavy 	<p>Charakteristika</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristika vnitřní a vnější • charakteristika přímá a nepřímá • charakteristika literární postavy • jazykové prostředky (rčení, přirovnání) • úloha charakteristiky v literárním díle 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – tem. okruh: Poznávání lidí (rozvoj pozornosti vůči odlišnostem lidí, chyby při poznávání lidí)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá jazykových prostředků adekvátně dané situaci (jazykové prostředky citově zabarvené x neutrální) ➤ zpracuje jednoduché líčení 	<p>Líčení</p> <ul style="list-style-type: none"> • líčení = subjektivně zabarvený popis • jazykové prostředky líčení • líčení v krásné literatuře 	<p>MV: Před vlastním vypracováním líčení se žáci seznámí s ukázkami líčení z krásné literatury (např. prózy O. Pavla, O. Mikuláška, poezie Ant. Sovy, Fr. Šrámka aj.) – literární výchova</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel ➤ zpracuje výtah z daného textu 	<p>Výtah</p> <ul style="list-style-type: none"> • hlavní myšlenky textu • jazykové prostředky výtahu • funkce výtahu 	<p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – tem. okruh: Jsme Evropané (žáci pořizují výtah z textu o evropské integraci či o antických kořenech evropské kultury)</p>
	<p>Administrativní styl</p>	<p>VVP:</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ sepíše žádost na dané téma ➤ sestaví vlastní životopis ➤ zpracuje životopis známé osobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • forma a jazykové prostředky žádosti • forma a jazykové prostředky životopisu (vlastního, rodinného příslušníka, známé osobnosti) • profesní životopis 	<p>Formální úprava písemných materiálů</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ sestaví osnovu heslovitou či větnou ➤ převypráví úryvek z knihy nebo scénu z filmu či divadelní hry 	<p>Vypravování</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnova vypravování • vypravování ukázky z knihy, scény ze hry nebo filmu • tvořivá práce s textem 	<p>MV: Pro vypravování vybereme film nebo knihu, jejichž obsah se týká učiva literární výchovy nebo dějepisu</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ formuluje základní rozdíly mezi projevem mluveným a psaným 	<p>Shrnutí učiva 7. ročníku</p> <ul style="list-style-type: none"> • projev mluvený a psaný • úloha komunikace • formy komunikace 	

8. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ zpracuje charakteristiku literární (divadelní, filmové) postavy dle vlastního výběru ➤ vhodně používá rčení a přirovnání 	<p>Charakteristika literární postavy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvláštnosti charakteristiky literární postavy • jazyk charakteristiky – rčení, přirovnání 	<p>MV: Žáci využívají poznatky získané v hodinách literární výchovy</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova – tem. okruh: Poznávání lidí (rozvoj pozornosti vůči odlišnostem lidí, chyby při poznávání)</p>
---	--	--

		lidí, úskalí jednostranného pohledu na lidského jedince)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhledá subjektivně zbarvený popis v krásné literatuře ➤ najde typické prvky líčení a vhodně je použije ve vlastním textu ➤ zpracuje líčení na jedno ze tří daných témat 	<p>Líčení</p> <ul style="list-style-type: none"> • subjektivně zbarvený popis • rozdíly mezi popisem prostým a subjektivně zbarveným • využití metafor, personifikace a dalších uměleckých prostředků líčení 	<p>MV: Přímá návaznost na učivo literární výchovy jak z hlediska obsahového, tak z hlediska terminologického (metafora, metonymie, personifikace, ...)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zdůvodní příslušnost výkladu k odbornému stylu ➤ používá jazykové prostředky typické pro odborný styl ➤ v odborném textu vyhledá podstatu, vznik a vývoj jevů ➤ zpracuje výklad na dané téma (po domácí přípravě) 	<p>Výklad</p> <ul style="list-style-type: none"> • úvod do slohového útvaru • jazyk a kompozice výkladu • užití odborné terminologie ve výkladu • vypracování výkladu na dané téma (po domácí přípravě) 	<p>MV: Jako téma výkladu zvolíme náměty ze tří různých vyučovacích předmětů tak, aby byly zastoupeny přírodní i společenské vědy, a žákům dáme vybrat obor, který je jim nejbližší (např. přírodopis, fyzika, dějepis)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku ➤ posoudí, zda daná informace vyplývá nebo nevyplývá z textu ➤ vyhledá klíčová slova textu ➤ přehledně zachytí výstavbu celého textu ➤ používá vhodné jazykové prostředky s převahou jmenového vyjadřování 	<p>Výtah</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkce výtahu • jazykové prostředky výtahu • zdůraznění rozdílu mezi výtahem, osnovou a výpisky • citát a jeho využití ve výtahu 	<p>VVP: Věcné čtení a naslouchání</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ zpracuje výtah z textu učebnice zeměpisu nebo dějepisu ➤ 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zdůvodní a respektuje základní odlišnosti mezi výkladem a úvahou ➤ zpracuje jednoduchou úvahu na dané téma (výběr alespoň ze tří témat) 	<p>Úvaha</p> <ul style="list-style-type: none"> • úvod do slohového útvaru • rozdíly a společné znaky úvahy a výkladu • uplatnění úvahy, jazyk úvahy • příslušnost k slohovému postupu úvahovému (= nejnáročnější slohový postup) 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ přiřadí přečtený text správně k příslušnému funkčnímu stylu ➤ využívá jazykové prostředky adekvátní různým funkčním stylům ➤ zdůvodní a respektuje specifika projevů psaných a mluvených 	<p>Styl jazykového projevu podle funkce a formy</p> <ul style="list-style-type: none"> • cíl a zaměření jazykového projevu • rozlišení základních funkčních stylů (styl prostě sdělovací, administrativní, odborný, publicistický a umělecký) • rozlišení stylů podle formy (projevy mluvené a psané) • jazykové prostředky a jejich využití v různých stylech (slova slohově neutrální x zabarvená, termíny) 	

9. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ najde stylistickou chybu a opraví ji ➤ rozlišuje základní slohové 	<p>Slohové postupy a útvary</p> <ul style="list-style-type: none"> • přehled a příklady slohových postupů 	
--	---	--

<p>postupy a útvary na základě jejich charakteristických znaků</p>	<p>a útvarů</p> <ul style="list-style-type: none"> • cvičení zaměřená na rozpoznání slohových postupů a útvarů 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ uspořádá úryvky tak, aby dávaly smysl a aby byla dodržena textová návaznost ➤ k vybraným výrazům najde vhodná synonyma ➤ odlišuje spisovný a nespisovný projev ➤ vhodně užívá spisovné jazykové prostředky, v opodstatněných situacích používá i jazykové prostředky nespisovné (např. tam, kde je nespisovná mluva prostředkem charakteristiky postav, které ve vypravování vystupují) 	<p>Vypravování</p> <ul style="list-style-type: none"> • zopakování a shrnutí charakteristických znaků vypravování jako slohového útvaru • důraz na užití výstižných dějových sloves a přímé řeči ve vypravování • reprodukce úryvku z knihy, scény z filmu nebo divadelní hry 	<p>VVP: Pěstování kultivovaného mluveného projevu (vypravování formou mluvního cvičení)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dodržuje logickou návaznost jednotlivých složek popisu pracovního postupu ➤ používá přesné a jednoznačné pojmenování s využitím odborné terminologie příslušného oboru ➤ v líčení využívá básnické obraty a výrazy ➤ zpracuje popis pracovního postupu nebo subjektivně zabarvený popis 	<p>Popis a charakteristika</p> <ul style="list-style-type: none"> • druhy a funkce popisu (shrnutí poznatků z předchozích ročníků) • popis pracovního postupu • subjektivně zabarvený popis • charakteristika – typické znaky • charakteristika v krásné literatuře, rozbor jejích znaků 	<p>MV: Při charakteristice literární postavy i při líčení je vhodné využít témata, které jsme probrali nebo právě probíráme v literární výchově</p>

(možnost výběru z několika témat)		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dodržuje předepsané normy administrativního stylu v oblasti věcné i formální, důsledně používá pouze neutrální jazykové prostředky ➤ používá zhuštěné vyjádření, ustálené formulace a obraty 	<p>Administrativní styl</p> <ul style="list-style-type: none"> • různé formy životopisu a jeho praktické využití • příklady a způsob vyplňování různých tiskopisů 	<p>VVP: Formální úprava písemných materiálů</p> <p>MV: Návaznost na učivo občanské výchovy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ v připraveném mluveném projevu vhodně užívá všech prostředků řeči ➤ uspořádá informace s ohledem na účel textu ➤ dodržuje pravidla mezivětného navazování 	<p>Výklad a výtah</p> <ul style="list-style-type: none"> • shrnutí poznatků o výkladu a výtahu z předcházejících ročníků • výklad na volné téma (podle zájmu a dispozic žáků) – mluvená podoba 	<p>VVP: Pěstování kultivovaného mluveného projevu</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vhodnými jazykovými prostředky vyjádří svoje myšlenkové pochody ➤ odlišuje fakta a objektivní náhled od názoru subjektivního ➤ zpracuje úvahu na dané téma (výběr z několika témat) 	<p>Úvaha</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozšíření poznatků o úvaze z 8. ročníku • rozbor příkladů úvahy z literatury a tisku • příprava úvahy na dané téma formou mluvního cvičení a její přednesení s oporou o text • příprava písemné úvahy na dané 	

	téma	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakterizuje proslov ➤ zapojuje se do diskuze, popř. ji řídí ➤ využívá zásad komunikace a pravidel dialogu 	<p>Proslov a diskuze</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaky proslovu, jeho druhy a využití • praktické ukázky proslovu • pokus o vedení diskuze na dané téma v třídním kolektivu 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – tem. okruh: Komunikace (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“; dialog – vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ po přečtení textu dokáže vybrat z nabízených možností, co je názor pisatele ➤ analyzuje text a vyvodí závěr vyplývající z textu ➤ odlišuje v publicistickém textu fakta od názorů a hodnocení ➤ rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení ➤ rozpoznává manipulativní komunikaci v médiích a zaujímá k ní kritický postoj ➤ sestaví zprávu a komentovanou zprávu na dané téma 	<p>Publicistické útvary</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozdělení na útvary zpravodajské a úvahové • ukázky publicistických útvarů z tisku • publicistické útvary přechodné (směrem ke stylu odbornému i uměleckému) 	<p>PT: Mediální výchova – tem. okruhy: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Stavba mediálních sdělení; Vnímání autora mediálních sdělení</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje funkčních styly, slohové postupy a útvary ➤ slohové postupy a útvary uplatňuje ve svém vlastním jazykovém projevu 	<p>Souhrnné poučení o slohu</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkční styly • slohové postupy a útvary • závěrečné shrnutí a opakování 	

adekvátně jeho povaze a funkci	učiva o slohu a komunikaci	
--------------------------------	----------------------------	--

Jazyková výchova
Výstupy RVP ZV:
<p>žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova ➤ rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech ➤ samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami ➤ správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci ➤ využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace ➤ rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí ➤ v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí ➤ rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

6 . ročník

Výstupy	Učivo (tematický celek)	Průřezová témata (PT) Mezipředmětové vztahy (MV) Kontexty a přesahy, další poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje útvary národního jazyka ➤ vyjmenuje útvary 	<p>Jazyk a jazykověda</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik jazyka, jazyk národní 	<p>MV: Návaznost na učivo dějepisu – původ jazyka od praslovanštiny, přes</p>

<p>nepisovné a u každého z nich uvádí příklady</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje základní jazykové příručky a samostatně je používá 	<ul style="list-style-type: none"> • útvary českého jazyka • jazykověda a její složky • základní jazykové příručky 	<p>staroslověnštinu (Slované, stěhování národů, Velká Morava)</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – tem. okruh: Jsme Evropané (klíčové mezníky evropské historie – jejich vliv na vznik a rozvoj českého jazyka)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí rozdíl mezi pojmy hláska a písmeno ➤ ovládá zásady správné výslovnosti problematických jevů (výslovnost souhláskových skupin aj.) ➤ čte se správným přízvukem (slovním i větným) a dodržuje tempo a melodii adekvátní povaze příslušného textu 	<p>Zvuková stránka jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> • hláskosloví, rozdělení českých hlásek • spisovná výslovnost, souhlásky znělé a neznělé • slovní přízvuk • zvuková stránka věty – větná melodie, druhy vět, otázky • zjišťovací a doplňovací, důraz, tempo a pauzy 	<p>VVP: Ústní projev – kultivace zvukové stránky jazyka (srozumitelnost vyjádření, spisovná výslovnost)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší slovotvorný základ a kořen slova ➤ k danému slovu tvoří slova příbuzná 	<p>Stavba slova</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovotvorný základ, přípona, předpona, slovo základové a odvozené, slova příbuzná • střídání hlásek a skupiny hlásek při odvozování • zdvojené souhlásky • morfologický pravopis 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ je obeznámen s vyjmenovanými slovy a přiřazuje k nim slova příbuzná ➤ používá poučky o psaní předpon s-, z-, vz- ➤ ve většině případů zdůvodní pravopis i, í/y, ý ➤ ve většině případů rozliší podstatná jména obecná a vlastní 	<p>Pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> • předpony s-, z-, vz-; předložky s, z • pravopis i, í/y, ý po obojetných souhláskách v kořeni slova • pravopis i/y v koncovkách slovesných tvarů • pravopis i, í/y, ý v koncovkách jmen • pravopis tvarů zájmen (mě/mně, jí/jí ...) • pravopis sk. bě -bje, vě -vje, mě- mně • pravopis jmen obecných a vlastních 	<p>VVP: Pravopis (gramaticky i lexikálně správné vyjadřování v mluveném i psaném projevu) MV: Využití poznatků z vlastivědy a zeměpisu - zeměpisné názvy (vlastní jména)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ většinu slov přiřazuje správně ke slovnímu druhu ➤ vysvětlí rozdíl mezi druhy ohebnými a neohebnými ➤ bez větších problémů skloňuje slova českého původu ➤ vyjmenuje některé odchylky od pravidelného skloňování podstatných jmen (části těla, krácení kmenové samohlásky ...) 	<p>Tvarosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> • druhy slov (slova ohebná a neohebná) • druhy podstatných jmen a jejich skloňování (podstatná jména konkrétní a abstraktní, pomnožná, hromadná a látková – informativně) • druhy přídavných jmen, jejich skloňování a stupňování • druhy zájmen a jejich skloňování • druhy číslovek a jejich skloňování • slovesa, slovesný způsob a čas 	<p>MV: Návaznost na zeměpis a vlastivědu – pomnožná jména v zeměpisných názvech</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakterizuje podmět a přísudek a 	<p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní větné členy 	<p>MV: Návaznost na učivo slohu – užití řeči</p>

<p>vyjmenuje jejich druhy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ve větě určuje předmět, přívlastek a základní druhy příslovečného určení (PUČ, PUM a PUZ) ➤ vyhledává věty jednoduché, člení je na část podmětovou a přísudkovou ➤ graficky znázorní větu jednoduchou s podmětem vyjádřeným podstatným jménem ➤ odlišuje větu jednoduchou od souvětí a dokáže určit počet vět v souvětí 	<ul style="list-style-type: none"> • druhy podmětu a přísudku • shoda přísudku s podmětem (+ podmětem několikanásobným a nevyjádřeným) • rozvíjející větné členy (PT, PUČ, PUM, PUZ, PKS, PKN) • grafické znázornění větné stavby • věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět • věta hlavní a vedlejší • stavba textová, řeč přímá a nepřímá 	<p>přímé a nepřímé</p>
--	--	------------------------

7 . ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje slovní druhy a mluvnické kategorie ➤ vysvětlí kategorii slovesného rodu ➤ převádí slovesa z rodu činného do trpného a naopak ➤ významově i mluvnicky správně používá v textu příslovečné spřežky ➤ správně využívá stupňovaných tvarů příslovcí ➤ rozlišuje neohebná slova a vyhledá je v textu 	<p>Tvarosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> • opakování a procvičování tvarů slov ohebných • časování sloves • slovesný rod • příslovce a příslovečné spřežky, stupňování příslovcí • předložky vlastní a nevlastní • spojky podřadicí a souřadicí • částice a jejich využití z hlediska syntaxe • citoslovce a jejich postavení ve větě 	
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ➤ definuje věcný význam slova ➤ samostatně pracuje se SSČ ➤ v textu vyhledává slova jednoznačná a mnohoznačná ➤ vysvětlí možnosti využití citově zabarvených slov ve slohových a literárních útvarech ➤ využívá termíny z ostatních vyuč. předmětů 	<p>Nauka o významu slov</p> <ul style="list-style-type: none"> • věcný význam slova • slova jednoznačná a mnohoznačná • slovo a sousloví, rčení • synonyma, antonyma, homonyma • slova citově zabarvená • termíny 	<p>MV: Sloh – využití citově zabarvených výrazů v některých slohových útvarech</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyloží vztah mezi slovem základovým a odvozeným ➤ odvozuje podstat. jména, příd. jména a slovesa ➤ přechyluje podstatná jména ➤ porovná zvláštnosti regionálních názvů ➤ v psaném projevu správně užívá složenin ➤ rozlišuje zkratky a zkratková slova 	<p>Nauka o tvoření slov</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba a způsoby jejího obohacování • slovo základové a odvozené, slovotvorný základ, slovotvorný prostředek • tvoření slov odvozováním, skládáním, zkracováním • odvozování podstatných jmen, přídavných jmen a sloves 	<p>VVP: Jazyková výchova – rozšiřování slovní zásoby</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje druhy vět podle postoje mluvčího ➤ v textu vyhledá a určí větu dvojčlennou ➤ rozliší větu jednočlennou a větný ekvivalent 	<p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> • druhy vět podle postoje mluvčího (oznamovací, rozkazovací, tázací, práci) • věty dvojčlenné a jednočlenné, větné ekvivalenty 	<p>MV: Sloh – využití různých druhů vět ve vypravování</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ určuje základní větné členy a slovní druhy, jimiž jsou vyjádřeny ➤ vyhledává a blíže určuje předmět, přívlastek, příslovečné určení času, místa, způsobu ➤ nově se seznámí s PU podmínky, přípustky, příčiny, míry a s doplňkem a přístavkem ➤ nahrazuje větné členy příslušnými VV ➤ dodržuje postup při určování druhů VV 	<ul style="list-style-type: none"> • základní větné členy (opakování a procvičení) • rozvíjející větné členy (PKS, PKN, PT, PUČ, PUM, PUZ - opakování a procvičení) • PU podmínky, příp. příčiny a míry • doplněk • přístavek • věta hlavní a vedlejší • druhy vedlejších vět • VV podmětová, předmětová, příslovečná, přívlastková, doplňková, přísudková 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ procvičí si pravopis velkých písmen, správnost ověřuje v PČP ➤ používá pravidla pravopisu lexikálního, slovtvorného, morfologického i syntaktického ve větě jednoduché i v souvětí 	<p>Pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> • procvičování pravopisu i / y • slova vyjmenovaná a příbuzná • psaní –i / -y v koncovkách podstatných jmen • psaní –i / -y v koncovkách přídavných jmen • psaní velkých písmen ve vlastních jménech (obecná pravidla, důraz na několikaslovné názvy a některé složitější příklady) • shoda přísudku s podmětem • souhrnná cvičení 	<p>VVP: Pravopis (gramaticky i lexikálně správné vyjadřování v mluveném i písemném projevu)</p>

8. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ přiřadí ke krátkému textu jeden z nabízených pojmů útvaru jazyka národního ➤ vyjmenuje útvary českého jazyka ➤ vysvětlí základní rozdíl mezi jazykem spisovným a útvary nespisovnými ➤ vysvětlí rozdíl mezi obecnou češtinou a nářečím 	<p>Obecné výklady o jazyce</p> <ul style="list-style-type: none"> • útvary českého jazyka • jazyková kultura • spisovný jazyk, nespisovné útvary • čeština jako součást jazyků slovanských 	<p>MV: Dějepis – Slované PT: Multikulturní výchova – tem. okruh: Multikulturalita (specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ovládá odvozování jakožto základní způsob tvoření nových slov v češtině ➤ vysvětlí rozdíl mezi zkratkou a zkratkovým slovem 	<p>Nauka o slovní zásobě</p> <ul style="list-style-type: none"> • způsoby tvoření nových slov • přejímání slov z cizích jazyků (skupiny slov přejímané z konkrétního jazyka, slova mezinárodní) • výslovnost a pravopis slov přejatých 	<p>VVP: Jazyková výchova – rozšiřování slov. Zásoby Ústní projev – srozumitelnost vyjadřování, spisovná výslovnost slov přejatých MV: Cizí jazyk – přejatá slova</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ovládá nepravidelnosti ve skloňování některých podstatných jmen vzorů píseň a kost ➤ krátí kmenovou samohlásku při skloňování některých podstatných jmen ➤ správně tvoří slovesné tvary od kmene přítomného i minulého ➤ slovesa správně přiřadí ke slovesné třídě a příslušnému vzoru 	<p>Tvarosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> • opakování a procvičování poznatků z minulých ročníků • nepravidelnosti ve skloňování podstatných jmen (u některých jmen vzorů píseň a kost, jména krátící kmenovou samohlásku) • skloňování obecných jmen přejatých • skloňování cizích jmen vlastních • zopakování učiva o slovesném rodu 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje pojmy věta jednočlenná a větný ekvivalent ➤ vyjádří obsah věty dvojčlenné větou jednočlennou a naopak ➤ správně užívá zápor mluvnický, slovní, dvojí ➤ vyjmenuje a z textu správně určí větné členy základní i rozvíjející ➤ vyjmenuje různé způsoby vyjádření závislosti větných členů ➤ používá přívlastkový vztah ➤ v textu najde přístavek a je schopen sám přístavek vytvořit ➤ vysvětlí pojem významový poměr a principy jeho určování mezi 	<ul style="list-style-type: none"> • slovesný vid, slovesa dokonavá a nedokonavá, vidové dvojice • tvoření slovesných tvarů z kmene přítomného • tvoření tvarů z kmene minulého • přehled slovesných tříd a vzorů • principy přiřazování sloves ke třídě a vzoru • výcvik v užívání spisovných tvarů sloves na základě uplatnění poznatků o třídách a vzorech <p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> • opakování poznatků o větě dvojčlenné, jednočlenné a větném ekvivalentu • mluvnický zápor – větný, členský zápor slovní, dvojí zápor • základní větné členy – přehled, druhy podmětu a přísudku • podmět všeobecný a nevyjádřený • přísudek slovesný a slovesně jmenný • rozvíjející větné členy – přehled, procvičení osvojených poznatků • rozvíjející větné členy holé, rozvité a několikanásobné 	
--	---	--

<p>jednotlivými složkami v několikanásobném větném členu, mezi souřadně spojenými VV a mezi VH</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje a správně určí všechny druhy významového poměru ➤ graficky znázorní větu jednoduchou i souvětí 	<ul style="list-style-type: none"> • způsoby vyjádření závislosti větných členů – shoda, řízenost, přimykání • příslovečné určení – přehled druhů, procvičení • přívlastek shodný a neshodný • přívlastek těsný a volný • přívlastek postupně rozvíjející a několikanásobný • významový poměr mezi jednotlivými složkami v několikanásobném větném členu • přehled a příklady významového poměru (slučovací, odporovací, stupňovací, vylučovací, důsledkový) • větné členy v přístavkovém vztahu • přístavek – zopakování a procvičení poznatků • grafický rozbor věty jednoduché • souvětí podřadné, věta hlavní a vedlejší • druhy vedlejších vět – zopakování přehledu a procvičení • souřadně spojené VV • tvoření vět, několikanásobný přísudek • stavba textová, souvětí souřadné • významový poměr mezi větami hlavními (přehled a principy určování význam poměru) • interpunkce v souvětí souřadném i podřadném (opakování 	
--	--	--

	<p>poznatků o spojkách souřadících a podřadících)</p> <ul style="list-style-type: none"> • grafické znázornění souvětí souřadného a podřadného 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dodržuje zásady pravopisu lexikálního, slovtvorného, morfologického i lexikálního 	<p>Pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravopis i / y v kořeni slov a v koncovkách jmen a slovesných tvarů • shoda přísudku s podmětem • pravopis slov přejatých • psaní předložek s, z a předpon s-, z-, vz- • psaní skupin mě/mně, vě/vje, bě/bje na základě znalostí o stavbě slova a tvoření slov • psaní velkých písmen ve vlastních názvech s důrazem na diskutabilní případy a případy s dvojí možností psaní na základě kontextu 	<p>VVP: Pravopis (gramaticky i lexikálně správné vyjadřování v mluveném i písemném projevu)</p>

9. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší spisovný jazyk od nářečí a obecnou češtinu ➤ vybere z nabízených možností text ve spisovném jazyce ➤ najde nespisovný výraz a převede ho do jazyka spisovného ➤ češtinu bezpečně zařadí do správné 	<p>Obecné výklady o jazyce</p> <ul style="list-style-type: none"> • čeština a jazyky slovanské, další jazykové skupiny v Evropě • počátky spisovné češtiny • etapy ve vývoji českého jazyka • útvary českého jazyka 	<p>PT: Multikulturní výchova – tem. okruh: Multikulturalita (specifické rysy jazyků, jejich rovnocennost)</p> <p>MV: Dějepis – souvislost vývoje jazyka s etapami naší národní historie</p>
---	--	---

<p>jazykové skupiny</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje základní etapy vývoje českého jazyka ➤ vysvětlí společné znaky i rozdíly slovanských jazyků na základě odlišného historického vývoje ➤ samostatně pracuje se všemi základními jazykovými příručkami ➤ vysvětlí pojem jazykověda a rozdělí ji na základní dílčí disciplíny 	<ul style="list-style-type: none"> • archaismy, historismy, neologismy • základní jazykové příručky • jazykověda a její disciplíny 	<p>Cizí jazyk – vliv cizích jazyků na vývoj češtiny v různých etapách vývoje – dříve přejímání z latiny, němčiny, ze slovan. jazyků v době obrození, později z angličtiny</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ovládá spisovnou výslovnost souhláskových skupin ➤ dodržuje spisovnou výslovnost v českém jazyce běžně užívaných slov cizího původu 	<p>Zvuková stránka jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> • samohlásky, souhlásky znělé a neznělé (zopakování a procvičení poznatků) • spisovná výslovnost – spodoba znělosti, přízvuk hlavní a vedlejší • zvuková stránka věty – melodie, tempo, důraz pauza • výslovnost a psaní jmen přejatých 	<p>VVP: Ústní projev – kultivace zvukové stránky jazyka (srozumitelnost vyjadřování, spisovná výslovnost)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ doplní k danému slovesu slovesa odvozená ➤ bezpečně určí stavbu slova ➤ ovládá principy tvoření slov odvozováním, skládáním i zkracováním ➤ nahradí slova přejatá českými ekvivalenty 	<p>Stavba a tvoření slov</p> <ul style="list-style-type: none"> • kořen, předpona, přípona – zopakování a procvičení poznatků • tvoření slov odvozováním, skládáním a zkracováním – zopakování a procvičení • pravopis souvisící se stavbou slova a tvořením slov 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpozná přenesená pojmenování a vysvětlí jejich význam ➤ prokáže znalost významu přeneseného pojmenování ➤ vyloží vtať mezi slovy nadřazenými, podřazenými a souřadnými ➤ slova používá v jejich primárních i sekundárních významech ➤ vytvoří a v textu vhodně využije metaforu a metonymii 	<p>Nauka o významu slov</p> <ul style="list-style-type: none"> • slova nadřazená, podřazená a souřadná • slova jednoznačná a mnohoznačná • synonyma, antonyma, homonyma • odborné názvy neboli termíny • primární (původní) a sekundární (přenesený) význam slov • základní způsoby přenášení významu – metafora a metonymie 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ bezpečně rozlišuje slova ohebná a neohebná a přiřazuje je ke slovním druhům ➤ bez problémů dokáže skloňovat frekventovaná slova cizího původu i slova mezinárodní ➤ určuje mluvnické kategorie u sloves, včetně slovesného rodu a vidu, slovesa přiřazuje ke třídě a vzoru ➤ v textu vyhledá přechodníky, tvoří jejich tvary a vyloží jejich odlišné postavení v současném jazyce oproti minulosti 	<p>Tvarosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy – přehled, opakování • jména – jejich druhy a tvary • skloňování obecných jmen přejatých • skloňování cizích jmen vlastních • tvary zájmen a číslovek • slovesa a jejich časování – shrnutí a procvičení poznatků • slovesné kategorie – důraz na slovesný rod a vid, praktické využití teoretických poznatků • přechodníky a jejich využití v minulosti a současnosti, ukázky textů ze starší literatury jako doklad četnosti těchto tvarů v minulosti 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší větu dvojčlennou, jednočlennou a větný ekvivalent ➤ vyjmenuje nepravidelnosti větné stavby, v textu je použije a jejich užití zdůvodní ➤ ovládá zásady interpunkce ve větě jednoduché i v souvětí souřadném a podřadném ➤ graficky znázorní větu jednoduchou i souvětí ➤ dodržuje hlavní zásady českého slovosledu ➤ v textu bez problémů užívá přímou řeč bez uvozovací věty i s uvozovací větou v různých pozicích ➤ pojem vsuvka vysvětlí jako doplňující výraz či větu, která s obsahem věty, do níž je vložena, souvisí pouze významově, nikoli mluvnicky ➤ vsuvku od okolního textu správně graficky oddělí (čárkami, závorkami, pomlčkami) 	<p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> • věta jednoduchá a souvětí • větné členy holé, rozvité, několikanásobné • vztah přívlastkový (PK těsný a volný, postupně rozvíjející a několikanásobný, přístavek) • věta dvojčlenná, jednočlenná, větný ekvivalent • funkce vět a větných ekvivalentů • nepravidelnosti větné stavby – samostatný vět. člen, osamostatnělý větný člen, oslovení, elipsa • druhy vět vedlejších – opakování přehledu a postupu při určování • čárka v souvětí podřadném – opakování a shrnutí základních pravidel • tvoření vět, vysvětlení pojmu valence – moderní pohled na syntax • hlavní zásady českého slovosledu (hledisko významové, mluvnické, zvukové) • výstavba textová • shrnutí pravidel o zaznamenání přímé řeči • souvětí souřadné – jednoduché a složité • významový poměr mezi větami 	
--	---	--

	<p>hlavními – opakování druhů VP, typických spojek a postupu při určování VP</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpunkce v souvětí souřadném s důrazem na případy, kdy se před spojkou „a“ píše čárka • vsuvka – syntaktický význam, formální označení 	
<ul style="list-style-type: none"> • vybere z nabízených vět tu, ve které je/není pravopisná chyba <ul style="list-style-type: none"> ➤ dodržuje pravopis lexikální, morfologický, slovtvorný i syntaktický ➤ ve sporných případech samostatně používá SSČ a PČP ➤ najde záměrně uvedenou pravopisnou chybu a vybere formulaci bez chyb 	<p>Pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravopis velkých písmen ve vlastních názvech s důrazem na několikaslovné názvy zeměpisné, názvy označující úřady a instituce společenské, politické, správní, sportovní a kulturní, názvy uměleckých děl, řádů, cen a vyznamenání • pravopis obecných jmen přejatých • pravopis cizích jmen vlastních • shrnutí všech základních pravopisných pravidel z předcházejících ročníků 	<p>VVP: Pravopis (gramaticky i lexikálně správné vyjadřování v mluveném i písemném projevu)</p>

Literární výchova	
Výstupy RVP ZV:	
<p>žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ➤ rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora ➤ formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo ➤ tvoří vlastní literární text podle svých schopností na základě osvojených základů literární teorie ➤ rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty ➤ rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele ➤ uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české i světové literatuře ➤ porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování ➤ vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích 	

6. ročník

Výstupy	Učivo (tematický celek)	Průřezová témata (PT) Mezipředmětové vztahy (MV) Kontexty a přesahy, další poznámky
<p style="text-align: center;">Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje základní části literární vědy ➤ vysvětlí pojmy lit. teorie, lit. historie a literární kritika ➤ pojmenuje jednotlivé části knihy 	<p>Věda o literatuře</p> <ul style="list-style-type: none"> • lit. teorie, lit. historie, lit. kritika • literární druhy a žánry • literární forma (prozaická, poetická) • návštěva knihovny, co vše obsahuje kniha 	<p>MV: Návaznost na učivo dějepisu – důležitá znalost etap vývoje lidské společnosti pro literární historii</p>

(formální stránka)		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojem bajka ➤ uvádí příklady přísloví a rčení a vysvětlí smysl jejich užití v bajkách ➤ pamětně zvládne a před třídou přednese text bajky dle vlastního výběru 	<p>Bajka</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvětlení pojmu, bajka dříve a dnes • jinotaj, přísloví a rčení v bajkách • úloha morálního ponaučení • práce s literárním textem, text k recitaci 	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova – tem. okruh: Hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje charakteristické znaky žánru ➤ uvádí příklady z vlastní četby ➤ vyhledá v textu typické rysy pohádky ➤ zhodnotí výhody i nevýhody filmové adaptace oproti literární předloze 	<p>Pohádka</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristické znaky žánru, druhy pohádek • nejznámější čeští a světoví pohádkáři • práce s literárním textem • konfrontace slovesné a filmové podoby pohádek (video – ukázky) 	<p>MV: Dějepis – úloha nejvýznamnějších českých i světových autorů pohádek v kulturní historii</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojmy balada a romance ➤ pamětně zvládne a před třídou přednese baladu nebo romanci dle vlastního výběru 	<p>Balada a romance</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvětlení pojmů balada a romance a jejich vzájemný vztah • autoři obou žánrů v naší literatuře • práce s textem klasických balad, text k recitaci • práce s textem moderních balad 	<p>MV: Dějepis – zařazení autorů balad a romancí k uměleckým stylům a historickým obdobím</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje literaturu věcnou a uměleckou ➤ informace z historie hodnotí v umělecké literatuře kriticky, je si vědom možnosti částečné autorovy fabulace 	<p>Historie v krásné literatuře</p> <ul style="list-style-type: none"> • žánry s historickou tematikou (báje, pověst, legenda, kronika ...), autoři • práce s literárním textem – báje, pověst • práce s literárním textem – legenda 	<p>MV: Dějepis – historie jako vděčné téma literárních děl (např. období antiky, středověku husit. válek aj.)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozezná, čím se sci-fi liší od ostatní fantastické literatury ➤ uvádí vlastní příklady kontaktu s fantastickou literaturou ➤ formuluje svůj vztah k fantazii jako takové 	<p>Fantazie a literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • druhy fantastické literatury • práce s literárním textem – poezie • práce s literárním textem – próza • fantazie v literatuře současné i starší (mimo sci-fi) • fantazie ve filmu (vhodná ukázka video) 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhledá charakteristické znaky básnického textu ➤ vyhledává v básni příklady básnických obrátů ➤ určí druh rýmu a zapíše rýmové schéma ➤ pamětně zvládne a před třídou přednese báseň dle vlastního výběru 	<p>Poezie</p> <ul style="list-style-type: none"> • poezie lyrická, epická, lyrickoepická • rým, druhy rýmu, rýmové schéma • užití básnických prostředků • kaligram = báseň obraz • práce s literárním textem, text určený k recitaci 	<p>MV: Výtvarná výchova – výtvarné pojetí básnického textu – báseň obraz = kaligram</p>
	<p>Odras přírody v literatuře</p>	<p>MV:</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojem personifikace ➤ popíše funkci personifikace v přírodní lyrice i lyrické próze ➤ vyhledá příklady dalších obrazných pojmenování (metafora) ➤ vytvoří vhodná obrazná pojmenování 	<ul style="list-style-type: none"> • příroda v literatuře krásné a odborné • žánry pracující s přírodní tematikou • přírodní lyrika, lyrická přírodní próza (využití personifikace) • práce s literárním textem 	<p>Návaznost na učivo slohu (subjektivně zabarvený popis); přírodopis, zeměpis život v souladu s přírodou, ochrana životního prostředí PT: Osobnostní a sociální výchova – tem. okruh: Kreativita (pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak, citlivost)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ najde a zdůvodní odlišnosti v osudech dětských hrdinů z různých dob, zemí a sociálních poměrů ➤ vyhledá v lit. textech charakteristické znaky slohového útvaru vypravování 	<p>Příběhy o dětech a pro děti</p> <ul style="list-style-type: none"> • četba a rozbor textu ze zahraniční literatury (např. M. Twain, A. Marshall) • četba a rozbor textu z české literatury (např. M. Zinnerová, St. Rudolf) 	<p>MV: Návaznost na učivo slohu (charakteristické znaky vypravování) PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – tem. okruh: Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ naváže na pojmy z lit. teorie (poč. 6. ročníku) z oblasti dramatu ➤ charakterizuje specifika divadla a filmu ➤ uplatní vlastní diváckou zkušenost 	<p>Divadlo a film</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasnění pojmů drama, komedie, tragédie, dějství, dialog, monolog, úloha režiséra • práce s textem dramatu • film – scénář literární a technický, film hraný, dokumentární, animovaný • filmové ukázky – video (např. Jak se točí Rozmarýny – film o filmu) 	<p>MV: Dějepis – regionální a kulturní historie (dějiny zlínských ateliérů, zejména jejich role ve vývoji kresleného a loutkového filmu H. Týrlová, K. Zeman)</p>

7. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje základními žánry a autory staré řecké a římské literatury ➤ doloží význam Bible jako cenné literární i historické památky ➤ doloží na příkladu, jak antika inspirovala mladší generace umělců 	<p>Antická literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • antická řecká literatura – přehled, příklady • antická římská literatura – přehled, příklady • práce s literárním textem, shody a rozdíly mezi řeckou a římskou literaturou • literatura Předního východu – Bible • antika jako inspirační zdroj 	<p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – tem. okruh Jsme Evropané (antické kořeny a zdroje evropské civilizace)</p> <p>MV: Dějepis – dějiny Řecka a Říma, vzdělanost a kultura starověkých civilizací, počátky křesťanství OV – umělecké slohy (antika)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí úlohu církve a latinského jazyka ve středověké literatuře ➤ definuje pojmy laicizace a demokratizace ➤ vyloží význam slova satira – uvádí příklady 	<p>Středověká literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecná charakteristika, úloha církve • laicizace a demokratizace literatury • památky starší české literatury – četba a rozbor literárního textu • legendy a životopisy – ukázky • středověké satiry – satiry Hradeckého rukopisu • text určený k recitaci 	<p>MV: Dějepis – středověká společnost a kultura, úloha církve ve středověku, kultura románská a gotická OV – umělecké slohy (románské umění, gotika)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní význam husitského hnutí pro vývoj jazyka a česky psané literatury ➤ posoudí význam díla J. Husa pro vývoj českého jazyka a vyjmenuje jeho stěžejní díla 	<p>Česká literatura doby husitské</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblíbené žánry a formy, hojnější užití češtiny jako literárního jazyka • Jan Hus • Husit. kronika Vavřince z Březové – práce s lit. textem, odraz husitství 	<p>MV: Dějepis – příčiny, průběh a důsledky husit. válek, odraz v literatuře a dalších oblastech umění: HV – husitská píseň, VV – husitství jako inspirační zdroj umělců (např. M. Aleš)</p>

<p>➤ vyjmenuje příklady uměleckých děl inspirovaných husitstvím</p>	<p>v literatuře a umění</p>	
<p>➤ vysvětlí pojmy renesance a humanismus a vyloží vztah mezi nimi</p>	<p>Renesanční literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • tematická a žánrová charakteristika renesanční literatury, nejvýznamnější autoři • srovnání literatury české a evropské, práce s literárním textem 	<p>MV: Dějepis – období renesance a humanismu, nový názor na svět a člověka HV – renesanční hudba OV – umělecké slohy</p>
<p>➤ vysvětlí pojem baroko ➤ vyjmenuje charakteristické znaky žánru s důrazem na českou literaturu ➤ vyjmenuje stěžejní díla J. A. Komenského a zhodnotí jeho význam pro českou literaturu a pedagogiku</p>	<p>Barokní literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecná charakteristika slohu, úpadek české literatury v době pobělohorské • osobnost a dílo J. A. Komenského • práce s textem některého díla Komenského 	<p>MV: JČ – úpadek českého jazyka v době temna, Dějepis – pobělohorská kultura, vliv vydání Obnoveného zřízení zemského na život nekatolických představitelů naší kultury, HV – barokní hudba, úloha církve (J. S. Bach aj.) OV – umělecké slohy</p>
<p>➤ vysvětlí pojmy klasicismus a osvícenství a vyloží vztah mezi nimi ➤ jmenuje nejvýznamnější představitele slohu i jejich nejznámější díla</p>	<p>Literatura klasicismu a osvícenství</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristika uměleckého slohu a myšlenkového hnutí • hlavní představitelé klasicistního a preromantického období (Molière, de La Fontaine, Krylov, Goethe) • práce s literárním textem • text určený k recitaci 	<p>MV: Dějepis – klasicismus a osvícenství, osvícenští panovníci v Evropě a českých zemích HV – významní skladatelé období klasicismu OV – umělecké slohy</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakterizuje romantismus, romantického hrdinu i nejčastější prostředí a náměty romantické literatury ➤ uvádí autory a jejich stěžejní díla 	<p>Romantismus v literatuře</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristika uměleckého slohu • romantický hrdina, časté náměty, prostředí • romantismus ve světové literatuře (Puškin, Hugo, Scott, Poe) • filmové a muzikálové ztvárnění Hugových děl (video a CD ukázky) 	<p>PT: Multikulturní výchova - tem. okruh: Etnický původ (různé myšlení způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa – hrdinové Hugových románů); stejné PT rozvíjíme i v následujícím temat. celku (např. Máchova próza Cikáni)</p> <p>MV: Dějepis, HV, VV – romantismus OV – umělecké slohy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojem národního obrození, dokáže ho časově vymezit a rozdělit na etapy ➤ jmenuje nejvýznamnější představitele jednotlivých etap ➤ zopakuje si pojem satira a vysvětlí pojem epigram ➤ pamětně zvládne a před třídou přednese část básnické skladby Máj 	<p>Literatura národního obrození</p> <ul style="list-style-type: none"> • národní obrození – charakteristika, časové vymezení, etapy • obrozenečtí jazykovědci a V. M. Kramerius • F. L. Čelakovský, K. J. Erben, opakování pojmu balada – klasická a sociální • obrozenecké divadlo a J. K. Tyl • K. H. Máchy – průkopník moderní české poezie, představitel romantismu v české literatuře • K. Havlíček Borovský – mistr satiry a epigramu • B. Němcová – pohádky, povídky • text určený k recitaci 	<p>MV: Dějepis – období národního obrození</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojem realismus a kritický realismus ➤ uvádí jeho znaky, např. srovnáním s předchozím romantismem ➤ vyjmenuje nejznámější představitele směru a uvádí jejich stěžejní díla 	<p>Realismus a kritický realismus ve světové literatuře</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristika a časové vymezení realismu • Balzac, Čechov, Twain aj. (výběr) • práce s literárním textem 	<p>MV:</p> <p>Dějepis, VV - realismus</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ časově zařadí generaci májovců, vyjmenuje její představitele a uvádí jejich stěžejní díla ➤ definuje pojem fejeton <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyloží různý přístup ruchovců a lumírovců k literární tvorbě, vysvětlí jejich jednostrannost ➤ procvičí si zásady rozboru básnického textu a zopakuje obrazná básnická pojmenování 	<p>Česká literatura 2. pol. 19. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • generace májovců – almanach Máj, autoři • J. Neruda – přehled díla, poezie a próza, fejeton • práce s literárním textem – fejeton • K. Světlá – přehled života a díla • práce s literárním textem – některá z próz K. Světlé nebo V. Hálek <p>Ruchovcí a lumírovci</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristika obou směrů, původ názvu • přehled představitelů obou proudů • Sv. Čech – představitel ruchovců, přehled díla a životních osudů • práce s lit. textem (Nový epochální 	<p>MV:</p> <p>Dějepis – česká společnost 2. pol. 19. st., spolkový život a rozvoj národního cítění</p>

<p>➤ vyloží specifika života na venkově v minulých dobách a různé způsoby jeho zachycení v literatuře</p>	<p>výlet ...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • J. V. Sládek – představitel lumírovců, přehled díla a život. osudů • práce s ukázkami ze Sládkovy poezie, opakování základních tropů při rozboru básní <p>Obraz venkova v české literatuře 19. st.</p> <ul style="list-style-type: none"> • přehled autorů (Rais, Nováková, Holeček, Stašek) • K. V. Rais: přehled života a díla • Rais: Zapadlí vlastenci – četba a rozbor textu 	
---	--	--

8. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ přiřadí k uvedenému lit. druhu/žánru ukázky jednotlivých uměleckých textů ➤ vytvoří jednodušší lit. text (báseň, bajku, pohádku...) ➤ určí k jakému lit. druhu/žánru patří výchozí text ➤ odliší řeč vypravěče a řeč postav ➤ zopakuje si a prohloubí svoje vědomosti z literární teorie ➤ uvede příklady inspiračních zdrojů poezie ➤ pracuje s literárním textem, provede 	<p>Poezie, próza, drama</p> <ul style="list-style-type: none"> • opakování pojmů z literární teorie • výstavba epického a dramatického děje, členění epických žánrů • čím se inspiruje básník, vnímání reality okolního světa všemi smysly, individuální přijímání poezie • práce s literárním textem (četba a rozbor ideový i formální) 	<p>MV: HV, VV – důležitost smyslového vnímání a individuálního prožitku pro vznik uměleckého díla</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova – tem. okruh: Rozvoj schopnosti poznávání (cvičení smyslového vnímání)</p>
---	---	---

<p>jeho rozbor myšlenkový i formální</p>	<p>Historická próza a drama 2. pol. 19. st. přehled prozaiků (Jirásek, Winter, Třebízský) Jirásek – přehled života a díla Jirásek: Staré pověsti české, Psohlavci (četba textu a jeho rozbor) realistické drama (Preissová, Stroupežnický) L. Stroupežnický: Naši furianti (pokus o dramaturgii, charakteristika furiantství, aktuálnost hry) A. a V. Mrštíkové – přehled prozaické i dramatické tvorby; realistické drama Maryša</p>	<p>MV: Dějepis – česká společnost kultura 2. pol. 19. století</p>
<p>➤</p>		<p>MV: Dějepis – život na českém venkově v 2. pol. 19. století</p>
<p>➤ posoudí odlišnost pohledu na naši historii u různých autorů ➤ uvede nejčastější náměty historické beletrie tohoto období ➤ vysvětlí pojem realistické drama a jmenuje jeho autory ➤ vysvětlí užití nářečních prvků jako</p>	<p>Historická próza a drama 2. pol. 19. st.</p> <ul style="list-style-type: none"> • přehled prozaiků (Jirásek, Winter, Třebízský) • Jirásek – přehled života a díla • Jirásek: Staré pověsti české, Psohlavci (četba textu a jeho rozbor) <p>Realistické drama</p> <ul style="list-style-type: none"> • (Preissová, Stroupežnický) • L. Stroupežnický: Naši furianti (pokus o dramaturgii, charakteristika 	<p>MV: Dějepis – husitství, doba temna, obrození jako nejčastější náměty děl probíraných autorů JČ – nářečí a jeho funkce HV – hudební zpracování námětu G. Preissové Leošem Janáčkem (Její pastorkyňa)</p>

<p>prostředku charakteristiky postav a prostředí</p>	<p>furiantství, aktuálnost hry)</p> <ul style="list-style-type: none"> • A. a V. Mrštíkové – přehled prozaické i dramatické tvorby; realistické drama Maryša 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojem literární moderna ➤ vyjmenuje nejvýznamnější umělecké směry konce 19. století ➤ vyjmenuje stěžejní díla P. Bezruče ➤ pamětně zvládne a před třídou přednese text dle vlastního výběru 	<p>Literární moderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymezení pojmu moderna • „prokletí básníci“ – charakteristika a přehled • P. Verlaine: Básnické umění (programní báseň symbolismu) – četba a rozbor textu • česká literární moderna, četba a rozbor Manifestu ... • moderní umělecké směry konce 19. st. • Petr Bezruč – přehled života a díla • P. Bezruč: Slezské písně – charakteristika bás. sbírky, četba a rozbor básni Kantor Halfar a Červený květ, text určený k recitaci 	<p>MV: Dějepis – moderní umělecké směry přelomu 19. a 20. století OV – umělecké slohy HV – hudební impresionismus VV – moderní směry ve výtvarném umění</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojem legionářská literatura a uvede její představitele ➤ vyjmenuje nejznámější díla autorů tohoto období 	<p>Odras první světové války v české a světové literatuře</p> <ul style="list-style-type: none"> • legionářská literatura, poezie a próza • Fr. Šrámek – antimilitarista, přehled života a díla • Fr. Šrámek – práce s básnickými texty 	<p>MV: Dějepis – první světová válka, čs. legie, poválečný vitalismus PT: Výchova k myšlení v evropských</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ pamětně zvládne a před třídou přednese básnický text dle vlastního výběru ➤ zopakuje si pojem sociální balada a uvádí její autory 	<ul style="list-style-type: none"> • J. Hašek – přehled života a díla • J. Hašek: Osudy dobrého vojáka ... (četba a rozbor literárního textu) • filmová adaptace Haškova románu • odraz války ve světové literatuře (literatura německá, francouzská a americká) • E. Hemingway – práce s literárním textem • E. M. Remarque – práce s literárním textem • J. Wolker – odraz poválečného vitalismu ve sbírce Host do domu, přehled života a díla • J. Wolker – četba a rozbor sociálních balad, text určený k recitaci 	<p>a globálních souvislostech – tem. okruh: Jsme Evropané (klíčové mezníky evropské historie)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí význam Čapkova díla a aktuálnost jeho myšlenek a názorů i v současné době ➤ vyhledá v jeho díle příklady silného protiválečného náboje ➤ docení vysokou jazykovou úroveň Čapkovy tvorby ➤ porovná jazyk Čapkův a Vančurův ➤ vyjmenuje stěžejní Čapkova a Vančurova díla a rozlišuje jejich žánry ➤ charakterizuje postavení židovských 	<p>Česká literatura mezi válkami</p> <ul style="list-style-type: none"> • K. Čapek – přehled života a díla • K. Čapek – antifašista, pacifista, pragmatik • K. Čapek: Bílá nemoc – dramatizace textu • Čapkovská pohádka a humor, Čapek jako zdroj inspirace pro současné umělce (videoukázky jako důkaz využití Čapkova díla) • VI. Vančura – přehled života a díla • VI. Vančura – práce s literárním 	<p>MV: Dějepis – meziválečné Československo, proces demokratizace společnosti, nástup fašismu OV – fašismus, antifašismus, pacifismus PT: Mediální výchova – tem. okruhy: Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti (K. Čapek – oběť štvavé kampaně v médiích)</p>

<p>autorů tohoto období</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje příklady lit. děl, která reagují na průběh války 	<p>textem</p> <ul style="list-style-type: none"> • VI. Vančura: Rozmarné léto (filmová adaptace) • Karel Poláček – přehled život a díla, zdůraznění židovského původu • K. Poláček: Bylo nás pět – práce s lit. textem • Jiří Orten – židovský původ; četba a rozbor jeho poezie a úryvků z deníku • Eduard Bass – prozaik, novinář, kabaretiér • Eduard Bass: Klapzubova jedenáctka – četba a rozbor textu 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí termín avantgarda ➤ vyjmenuje nejznámější hry z produkce OD ➤ vysvětlí pojem autorské divadlo a zhodnotí význam vůdčích osobností této scény, znaky i představitele 	<p>Avantgarda</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvětlení pojmu • Osвобоzené divadlo – naše přední avantgardní scéna • OD – autorské divadlo, významné osobnosti • Voskovec – Werich: práce s textem div. hry • Voskovec a Werich ve filmu (ukázky z filmů) 	<p>MV: Dějepis – česká kultura mezi válkami</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ popíše osudy čs. letců v zahraničí během války i po jejím skončení ➤ porovná možnosti a úroveň literárního zpracování této látky s podobou filmovou 	<p>Druhá světová válka ve filmové tvorbě</p> <ul style="list-style-type: none"> • filmové zpracování tematiky (např. film Tmavomodrý svět nebo Nebeští jezdci) 	<p>MV: Dějepis – druhá světová válka, holocaust PT: Výchova k myšlení ... - tem. okruh: Jsme Evropané (klíčové mezníky evr. historie) Multikulturalita – tem. okruh: lidské vztahy (předsudky, příčiny a důsledky diskriminace- holocaust)</p>
	<p>Oddechová a zábavná literatura Gerald Durrel: O mé rodině a jiné zvířeně – četba a rozbor textu Jack London – přehled života a díla; četba některé z povídek; filmová adaptace románu Bílý tesák Zdeněk Jirotka: Saturnin – četba a rozbor úryvku z románu, ukázky ze stejnojmenného televizního seriálu Vratislav Blažek: Starci na chmelu –</p>	<p>MV: Dějepis – návaznost na skutečné historické události (např. potopení Titanicu, let na Měsíc)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakterizuje literaturu jako jeden z prostředků relaxace ➤ vybírá si tituly adekvátně svým zájmům a čtenářským zkušenostem 	<p>Oddechová a zábavná literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdeněk Jirotka: Saturnin – četba a rozbor úryvku z románu, ukázky ze stejnojmenného televizního seriálu • Zdeněk Svěrák: Kolja – četba a rozbor úryvku, ukázka ze stejnojmenného filmu 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Irena Dousková: Hrdý Budžes • Vratislav Blažek: Starci na chmelu – četba a rozbor textu, poslech CD s hudbou z filmového muzikálu 	
--	--	--

Poznámka: Některé tematické celky v tomto ročníku jsou navrhovány pouze jako jedna z možných variant. Například celek „Oddechová a zábavná literatura“ nabízí učitelům možnost zařadit jiné tituly i jiné autory podle vlastního uvážení. Zachovány by však samozřejmě měly být očekávané výstupy.

9. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ➤ správně určí básnické prostředky (personifikaci, metaforu, metonymii...) ➤ uvádí základní lit. směry a jejich významné představitele v české i světové literatuře ➤ definuje základní pojmy literární teorie ➤ popíše formální strukturu knihy ➤ vyhledává informace v různých typech katalogů a rejstříků i v knihovně 	<p>Věda o literatuře</p> <ul style="list-style-type: none"> • literární teorie, historie, kritika, literární druhy a žánry • co obsahuje kniha, návštěva knihovny 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojmy samizdat a exilová literatura ➤ uvádí představitele samizdatu i exilové literatury a vyjmenuje jejich stěžejní díla 	<p>Samizdatová a exilová literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • B. Hrabal – život a dílo, četba a rozbor textu, filmové adaptace jeho děl – ukázky 	<p>MV: Dějepis – chartistické hnutí, anticharta, poměry v našich zemích po r. 1948 a 1968 (důvody nucené umělecké pauzy u J. Wericha)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • J. Škvorecký – prozaik, působení v Torontu (nakladatelství 68 – vydávání exil. Literatury) • další představitelé (M. Kundera, I. Klíma, L. Vaculík, V. Havel aj.) 	
		<p>MV: Dějepis – emigrační vlny po r. 1948 a 1968, politické a společenské příčiny emigrace</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ se pokusí jednoduše převést úryvek lit. díla do podoby divadelního scénáře ➤ zopakuje si poznatky o Osvobozeném divadle z 8. ročníku ➤ posoudí úlohu hudební složky v moderním divadle ➤ vysvětlí pojem divadla malých forem ➤ postavu J. Cimrmana si představí jako příklad kolektivní mystifikace 	<p>Divadla malých forem</p> <ul style="list-style-type: none"> • opakování poznatků o OD, důraz na písňové texty a hudební složku; práce s texty, poslech • Semafor a další divadla malých forem, návaznost na tradici OD, autorské divadlo, revue • Divadlo Járy Cimrmana, kolektivní mystifikace, Z. Svěrák, L. Smoljak – spolupráce s filmem, videoukázky z filmů 	<p>MV: Dějepis – kultura poválečného Československa; HV - muzikál</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ určí základní mezníky ve vývoji muzikálu, uvádí příklady známých muzikálů světových i původních českých ➤ provede formální a ideový rozbor básnického textu ➤ nachází v básni obrazná pojmenování a dokáže je určit ➤ vysvětlí pojem nonsensová poezie ➤ pamětně zvládne a přednese báseň dle vlastního výběru 	<p>Muzikál – fenomén současnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • muzikál jako syntetické umění, historie muzikálu, poslech audio ukázek <p>Česká poválečná poezie</p> <ul style="list-style-type: none"> • V. Nezval – básník, prozaik, dramatik, důraz na poválečnou tvorbu básnickou – práce s básnickým textem, poslech CD • J. Seifert – poválečná básnická tvorba, Nobelova cena za literaturu, práce s básn. textem • text určený k recitaci • Jan Skácel – návrat k tradičním námětům moderní české poezie (příroda, pokora, ticho, ...) 	<p>MV: Dějepis – významní představitelé české kultury (Nobelova cena pro J. Seiferta)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakterizuje námětovou i žánrovou různorodost poválečné prózy v literatuře české i světové ➤ definuje pojem neorealismus 	<p>Světová literatura 2. poloviny 20. stol. a začátku 21. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • E. Hemingway: Stařec a moře – četba a rozbor textu, Nobelova cena za literaturu • A. Moravia – představitel italského neorealismu, četba některé z Moraviových povídek 	<p>MV: Dějepis – holocaust (židovský původ Oty Pavla)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ zopakuje si pojem fejeton (v učivu o J. Nerudovi v 7. roč.) a seznámí se s jeho dalšími autory ➤ vyjmenuje stěžejní díla M. Viewegha ➤ u vzpomínkových próz O. Pavla naváže na dříve získané poznatky o holocaustu (učivo o K. Poláčkovi a J. Ortenovi) ➤ uvádí představitele poválečné prózy a vyjmenuje jejich stěžejní díla 	<p>Česká literatura 2. poloviny 20. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • R. Křesťan – mistr fejetonu, další současní fejetonisté (např. J. Smetanová, I. Devátá); četba a rozbor některého z fejetonů • M. Viewegh – přehled díla, četba a rozbor úryvku z některé povídky či románu • filmová adaptace některého Vieweghova románu – video • Ota Pavel – přehled života díla, vzpomínkové prózy, prózy se sportovní tematikou, četba a rozbor některé z povídek, poslech audio • filmové adaptace Pavlových povídek – video • další představitelé české poválečné prózy (B.Hrabal, V.Páral aj.) a jejich dílo v kontextu doby 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí rozdíl mezi klasickou pohádkou a vypravěčstvím Werichovým ➤ zhodnotí Werichovu práci hereckou i scénářistickou po roce 1945 	<p>Jan Werich Werich vypravěč – četba a rozbor některé pohádky z knihy Fimfárum Werich filmový herec a scénárista – ukázky z filmů</p>	<p>MV: Dějepis – události r. 1968 v Československu HV – jazzová hudba, blues</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ zhodnotí vybrané písňové texty jako reflexi závažných společenských problémů i osobních tragédií a přiřadí je do určité doby ➤ vysvětlí pojem blues a jeho souvislost s jazzovou hudbou ➤ najde příklady uplatnění ironie a skepse v poezii 	<p>Poezie a hudba</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bulat Okudžava – v ruštině tvořící písničkář, prozaik a dramatik, četba, rozbor písňových textů, okrajově tvorba J. Nohavici a Vl. Vysockého • Karel Kryl – průkopník moderního českého folku, publicista, nesmiřitelný odpor proti okupaci Československa v r. 1968, četba a rozbor písňových textů, poslech CD • J. Kainar – básník, autor písňových textů, silný vliv jazzové hudby (blues), četba a rozbor textů • V. Hrabě – hudba poezie, uplatnění skepse a ironie v poezii, četba a rozbor písňových textů, poslech CD 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojmy utopie a sci – fi a objasní rozdíl mezi nimi ➤ zhodnotí poselství většiny autorů těchto druhů literatury (= snaha varovat před možností zneužití technického pokroku) 	<p>Čeští a světoví představitelé sci-fi</p> <ul style="list-style-type: none"> • G. Orwell – antiutopie a alegorie Farma zvířat, četba a rozbor literárního textu • D. Keyes – představitel sci – fi a problematiky umělého zvyšování inteligence; četba a rozbor textu: Růže pro Algernon • další představitelé literatury sci – fi (R. Bradbury, A. C. Clark, St. Lem, L. Souček aj.) 	<p>MV: Dějepis – učení utopických socialistů OV – utopické myšlení</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpozná základní rysy individuálního stylu autora ➤ formuluje ústně i písemně dojmy z četby ➤ rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty 	<p>Zábavná a oddechová próza</p> <ul style="list-style-type: none"> • možnost výběru podle uvážení učitele (např. S. Leacock, J. J. Klapka, E. Bass, H. Pawlovská, I. Devátá, M. Viewegh, F. Nepil) • prostor pro případnou konfrontaci podoby literární a filmové 	

Poznámka: Podobně jako v osmém ročníku i zde nechávají některé tematické okruhy široký prostor pro vlastní výběr textů k četbě a rozboru. Učitel tak může volit sám podle svých zkušeností a zájmů z většího počtu alternativ.

Seznam použitých zkratk:

MPV	mezipředmětové vztahy
OD	Osvobozené divadlo
PČP	Pravidla českého pravopisu

PK	přívlastek
PKN	přívlastek neshodný
PKS	přívlastek shodný
PU	příslopečné určení
PUČ	příslopečné určení času
PUM	příslopečné určení místa
PUZ	příslopečné určení způsobu
PT	průřezové téma, předmět
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání
SSČ	Slovník spisovné češtiny
ŠVP	Školní vzdělávací program
VH	věta hlavní
VP	významový poměr
VV	věta vedlejší
VVP	výchova k volbě povolání